

GAA-125

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2017

Sanskrit (Main) : Paper-CC-405

(१) कठोपनिषद् (२) वैदिक साहित्य इतिहासः

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ नीयेना भंत्रीभांथी त्रश भंत्रीनी अनुवाद करो : १४

- (१) बहूनामेमिप्रथमो बहूनामेमि मध्यमः ।
किं स्विद्यमस्य कर्तव्यं यन् ममाद्य करिष्यति ॥
- (२) शतायुषः पुत्रपौत्रान् वृणीष्व
बहून् पशून् हस्तिहिरण्यमश्वान् ।
भूमेर्मददायतनं वृणीष्व
स्वयं च जीव शरदो यावदिच्छसि ॥
- (३) इन्द्रियेभ्यः परा ह्यर्था अर्थेभ्यश्च परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेरात्मा महान् परः ॥
- (४) ऋतं पिबन्तौ सुवृतस्य लोके गुहां प्रविष्टौ परमे परार्थे ।
छायातपौ ब्रह्मविदो वदन्ति पञ्चमनयो य च त्रिणाचिकेतः ॥
- (५) उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।
क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया दुर्गं पथस्तत्कवयो वदन्ति ॥
- (६) नाचिकेत मुपाख्यानां मृत्युप्राप्तं सनातनम् ।
उक्त्वा श्रुत्वा च मेघावी ब्रह्म लोके महीयते ॥

- ૨ યજુર્વેદ સંહિતા વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ અથર્વવેદ સંહિતા વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૩ કઠોપનિષદના આધારસ્થાનોની ચર્ચા કરો . ૧૪
અથવા
- ૩ યમે આપેલા નચિકેતાના ત્રણ વરદાનોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
 (૧) અતિથિસત્કારનો મહિમા
 (૨) નચિકેતાનું પાત્ર
 (૩) આરણ્યક સાહિત્ય
 (૪) વેદાંગો
- ૫ નીચે દર્શાવેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે સાતના એક-બે વાક્યોમાં ૧૪
 જવાબ લખો :
 (૧) ઉપનિષદ એટલે શું ?
 (૨) શંકરાચાર્યના મતે મુખ્ય ઉપનિષદો કયા-કયા છે ?
 (૩) કઠોપનિષદમાં આવતી નચિકેતાની કથા કઈ અન્ય કથાઓ સાથે મળતી આવે છે ?
 (૪) કઠોપનિષદમાં કેટલા મંત્રો આવેલા છે ?
 (૫) ઉદ્દાલક મુનિએ કેવી ગાયોનું દાન કર્યું ?
 (૬) બીજા વરદાનમાં યમે નચિકેતાને શું આપ્યું ?
 (૭) રથ-રથીનું રૂપક એ શું છે ?
 (૮) શ્રેય-પ્રેયમાર્ગ એટલે શું ?
 (૯) ઓમકારનું સ્વરૂપ કેવું છે ?
 (૧૦) યજુર્વેદમાં 'યજુસ્' શબ્દનો અર્થ શો થાય છે ?
 (૧૧) અથર્વવેદના અન્ય કયા નામ છે ?
 (૧૨) વેદાંગો કયા-કયા છે ?